

Asia: VN/1960/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (perheenyhdistäminen)

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia näkemyksiä teillä on vähimmäisikävaatimuksesta?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnoksesta hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamisesta perheenyhdistämistä koskien. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan 21 vuoden vähimmäisikää koskevan edellytyksen käyttöönottamista puolison perheenyhdistämisessä muilta kuin Suomen kansalaisilta. 21 ikävuotta on enimmäisikä, jonka perheenyhdistämisdirektiivi tässä yhteydessä sallii.

THL näkee ongelmallisena ehdotetun lakimuutoksen, jolla Suomi nostaa perheenyhdistämisen vähimmäisiän perheenyhdistämisdirektiivin sallimaan maksimiin. Oikeus perhe-elämään on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa suojattu perusoikeus, jonka turvaamisen THL näkee tärkeänä ja jonka ehdotettu lakimuutos vaarantaa. Perhe-elämä mahdollistaminen ja tukeminen edistää Suomeen muuttaneiden ihmisten kotoutumista, terveyttä ja hyvinvointia. Ehdotettu lakimuutos tuottaa lisäksi yhdenvertaisuusongelman, jos Suomessa elävillä aikuisilla on erilainen mahdollisuus viettää perhe-elämää kansalaisuuden ja oleskeluluvan mukaan.

Esityksessä tuodaan esiin lakimuutoksen yhtenä perusteena pakkoavioliittojen kitkeminen. THL kiittää tämän tärkeän näkökulman esiin nostamisesta, muttei näe, että ehdotettu lakimuutos olisi ensisijainen ratkaisu tähän ongelmaan. Ehdotetun lakimuutoksen kielteiset vaikutukset ulottuvat moninaisilla tavoilla laajempaan ihmisjoukkoon, joista todennäköisesti vain marginaalinen osa liittyisi pakkoavioliittoihin. THL suosittaakin, että esitysluonnoksessa esitetyn lakimuutoksen sijaan panostettaisi muihin keinoihin kyseisen ongelman ratkaisemiseksi.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Millaisia näkemyksiä teillä on toimeentuloedellytyksen asettamisesta alaikäiselle perheenkokoajalle?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että alaikäisen perheenkokoajan perheenjäsenen oleskeluluvan pääsääntöiseksi edellytykseksi asetettaisiin soveltuvin osin toimeentuloedellytys.

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan kaikissa toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lasten etu. Useimmiten on lapsen edun mukaista, että hän saa kasvaa ja elää yhdessä perheensä kanssa. THL näkee ensisijaisena turvata lasten hyvinvointi ja oikeuksien toteutuminen, ja näkee siitä syystä ehdotuksen mukaisen lakimuutoksen ongelmallisena. Alaikäisen perheenkokoajan toimeentuloedellytys poistettiin ulkomaalaislaista vuonna 2023 lasten oikeuksien turvaamiseksi, eikä THL näe syytä suosittaa palaamaan nykyistä lakia aikaisempaan, lasten oikeuksien kannalta heikompaan tilaan.

Esityksessä tuodaan esiin lakimuutoksen yhtenä perusteena lasten välineellinen käyttö maahantuloväylänä. THL kiittää tämän tärkeän näkökulman esiin nostamisesta, muttei näe, että ehdotettu lakimuutos olisi ensisijainen ratkaisu tähän ongelmaan. Ehdotetun lakimuutoksen kielteiset vaikutukset ulottuvat moninaisilla tavoilla laajempaan ihmisjoukkoon, joista todennäköisesti vain marginaalinen osa liittyisi lasten välineelliseen käyttöön maahantuloväylänä. THL suosittaa, että esitysluonnoksessa esitetyn lakimuutoksen sijaan panostettaisiin muihin keinoihin kyseisen ongelman ratkaisemiseksi.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Millaisia näkemyksiä teillä on asumisaikavaatimuksesta?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että kansainvälistä suojelua saaneiden perheenkokoajien perheenyhdistämisessä otettaisiin käyttöön tietyin poikkeuksin vaatimus perheenkokoajan kahden vuoden asumisajasta Suomessa ennen perheenyhdistämismahdollisuutta. Kaksi vuotta on enimmäisaika, jonka perheenyhdistämisdirektiivi tässä yhteydessä sallii.

THL näkee ongelmallisena ehdotetun lakimuutoksen, jolla Suomi nostaa perheenyhdistämisen asumisaikavaatimuksen perheenyhdistämisdirektiivin sallimaan maksimiin. Kuten edellisessäkin kohdassa on todettu, oikeus perhe-elämään on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa suojattu perusoikeus, jonka turvaamisen THL näkee tärkeänä ja jonka ehdotettu lakimuutos vaarantaa.

THL antaa kiitosta lakiesityksessä esiintuodusta tahtotilasta tehostaa varhaista kotoutumista. Esityksessä tuodaan esiin lakimuutoksen yhtenä perusteena ilman perhettään Suomessa olevan kotoutujan kotoutumisen vauhdittaminen esitettyjen perheenyhdistämistä maltillistavien

lakimuutosten avulla. THL ei näe tätä mekanismia kotoutumisen vauhdittamiseen uskottavana, vaan päinvastoin arvioi, että esitettyjen lakimuutosten myötä tehokas kotoutuminen vaarantuu, kun kotoutujan mahdollisuuksia juurtua Suomeen uutena kotimaana yhdessä perheenjäsentensä kanssa hidastetaan.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Millaisia näkemyksiä teillä on alaikäisyyden määritelmästä?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että alaikäisyyden määrittämisen ajankohta perhesideperustaisissa oleskeluluvissa muutetaan koskemaan sitä päivää, jolloin hakemus on tullut vireille hakemuksen ratkaisupäivän sijaan. THL kannattaa tätä lakimuutosta. Näin Suomen linja toteuttaa paremmin Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuja.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Millaisia näkemyksiä teillä on siitä, että kansantervedellinen syy ei enää jatkossa olisi perhesideperustaisen oleskeluluvan epäämisperuste?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan Euroopan komission käynnistämän rikkomusmenettelyn johdosta kumottavaksi säännös koskien kansainvälistä suojelua saaneen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan epäämistä kansantervedellisen syyn nojalla. THL kannattaa tätä muutosta.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Tähän voitte kirjoittaa muita näkemyksiänne ehdotettuja muutoksia ja niiden vaikutuksia koskien.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Kuten ehdotuksessa tarkkanäköisesti todetaan, ehdotetut lakimuutokset hillitsevät maahanmuuton vetovoimatekijöitä. THL näkee, että tämä on ristiriidassa muun hallitusohjelman kanssa, jossa Suomen vetovoimaisuutta halutaan vahvistaa muun muassa Suomen tarvitseman lisätyövoiman tänne saamiseksi ja täällä pitämiseksi sekä yhteiskunnan kantokyvyn vahvistamiseksi.

Lisäksi THL näkee, että esitetyt lakimuutokset eivät tue valtioneuvoston ”Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa” -toimenpideohjelman toteutusta, jossa pyritään vahvistamaan väestöryhmien välistä yhdenvertaisuutta, vaan toimii sitä vastaan.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

Castaneda Anu
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL